

BESTE JONGEN EN MAEGIES!

Veur jim neuze ligt de ni'je *Uut de buse*. Wi'j hebben weer, krek as alle aandere keren, perbeerd d'r zoveul meugelik aorige onderwarpen in te zetten. Zo staot aachterop, veur de dadde keer, een prachtige strip over Jochem, et niet al te goocheme ventien. Bekiek en lees et ni'je verhael mar gauw! De strips wo'n bedocht en tekend deur meester Jan Oosterhof van Steggerde.

Mar d'r bin vanzels meer meesters die wel wat kunnen, wat daenken jim. En iene daarvan maekt prachtige puzzels in et Stellingwarfs! Et is meester Franke Kooistra van Appelsche. Wi'j vienen ze hatstikke mooi en jim vast ok. In disse *Uut de buse* staot op bladziede drieje de eerste en wi'j hopen dat hi'j d'r nog een hieleboel bi'j maeken gaot.

Op bladziede twieje kun jim wat lezen over de netuur in de Stellingwarven. Dit keer gaot et over et... veurjaor! Op bladziede viere staon een peer raodselties en een riempien uut et *Stellingwarfs Woordeboek* en op bladziede vufe gaot et dit keer weer es over *Vroeger en now*. Op bladziede zesse

en zeuven staot een ni'j verhael over Anna en heur buurhond Kellie.

Nettuurlik staon d'r ok dit keer grappies en moppies in et kraantien. As jim zels es een mooi grappien bedocht hebben, of wat te vertellen hebben over jim dörp of schoele, dan kun jim zoks vanzels ok in *Uut de buse* plaetsen laoten. Jim moe'n jim moppies of ni'jgies dan opsturen naor de ofdieling Hiemkunde van de Stellingwarver Schrieversronte. Et adres is Willinge Prinsstraote 10, 8421 PE Berkoop.

GRAPPIEN

Een man en een vrouw bekieken tegere een museum.

'Jan, moej' es kieken,' zegt de vrouw tegen heur man. 'Dat vien ik toch wel een allemachtig lillik schildert'je. Ieje dan?'

Jan kikt heur es an en zegt veurzichtig:

'Och maegien, zet je brille op en maek daj' veur die spiegel wegkommen!'

UUT DE STELLINGWARVER NETUUR

ET IS WEER VEURJAOR!

In et veurjaor begint d'r in de netuur weer van alles te gruuien en te bluuien. In de tuun bin et vaeks de sni'jklokkies die aj' et eerste zien. Die mooie kleine bloempies bluuien wit. Mar een hieleboel ere veurjaorsplaanten bluuien geel. Kiek mar es om je henne.

In de netuur bluuit hiel vroeg al et *kleine hoefblad*. De bloempies die vlak boven de grond bluuien lieken een boel op de bloempies van de peerdebloeme. Ze bin alliend wat fiener en wat geler. Een eer verschil is daj' et kleine hoefblad veul en veul minder zien as de peerdebloemen. Waor aj' et kleine hoefblad vienen kunnen? Hiel vaeke in de baarm langs een sloot. Zo zaggen wi'j ze zels een peer jaor leden langs de baarm bi'j de Lende in Berkoop.

Vroeg in et jaor ziej' trouwens nog meer geelbluuiende bloemen. In de eerste plak is dat et *speunkruud*. Dat plaantien ziej' in oonze streken beheurlik vule. Aj' in de tied dat ze bluuien van Noordwoolde naor Berkoop rieden, of omgekeerd, ziej' ze een hieleboel. Et plaantien komt an de naeme deurdat de knollegies die onder de grond zitten de vorm van een speune (speen) hebben.

De dadde plaante die vroeg in et veurjaor prachtig geel bluuit is de *dotterbloeme*. Die plaante zag ie hier vroeger een hieleboel, mar de laeste jaoren is dat een flink stok minder wodden. Dat komt omdat de bloeme een hieleboel waeter neudig het en dat is d'r in de netuur de laeste tied veul minder. Niet omdat et minder regent, mar omdat et waeter meer ofvoerd wodt. De dotterbloeme ziej' hier en daor nog langs slootskaanten en de Lende en Kuunder. De laeste jaoren koj' ze ok nog een boel bluuien zien in de natte gröslanen tussen Berkoop en Ni'jhooltpae.

Jim zien et wel, wi'j zien alledrie de plaanten veural rond Berkoop. Dat wil niet zeggen dat ze in alle ere Stellingwarver dörpen niet gruuien, heur! Kiek mar es goed in jim omgeving en laot et oons mar es weten wat veur gele plaanten d'r bi'j jim in et veurjaor bluuien!

MESIEN

Een mesien legde onbewust
zien eigien in een koekoeksnuist.

De koekoek het dat ei bebruud;
daor kwam een hiel klein mesien uut.

Dat kleintien zee: 'Wel sakkerloot,
wat bin mien breurs en zussen groot!'

Hi'j het mitien geweldig eten
en d' eren tot et nust uut smeten!

Hier wodt dus nog es weer bewezen,
daj' soms enorme leugens lezen!

Jouk

(uut: Greensgeval,
riempies van Jouk, 1984)

PUZEL

Naemkaortjes

(maekt deur Franke Kooistra)

Hieronder zien jim de naemen van veertien meensken. As jim de letters van die naemen deur mekaar husselen, verschienen d'r veertien naemen van dörpen. Die naemen bin in et Stellingwarfs! We helpen jim een hiel klein betien. Et gaot om zeuven dörpen in Oost-Stellingwarf en om zeuven in West-Stellingwarf. In de volgende *Uut de buse* komt de oplossing te staon. Veul plezier en sukses!

1. Toos Woerdoler -
2. Leo v. Weg -
3. Kim Kange -
4. Lies de Bek -
5. Lenie de Gak -
6. Lenze Schaper -
7. Rob Poke -
8. Ale Mi'jner -
9. E. Les -
10. Brunie Munken -
11. Els van de Woor -
12. Hani'j te Pool -
13. Eppe Schal -
14. Koert Stroese -

UUT ET STELLINGWARFS WOORDEBOEK

In et Stellingwarfs Woordeboek staon hier en daor ok wel es raodselties. Sommigen bin al hiel oold. Dat komt omdat ze vaeke bi'j oolde meensken wegkommen en die hebben ze dan ok nog vaeke weer van heur oolden of grootoolden. We zetten hieronder twie van zokke raodselties. De oplossings staon onderan disse bladziede, op de kop!

**D'r zit een mannegien op 't dak,
hi'j rookt een piepe, mar gien tebak.
Hoog' is zien uutgang
zwat is zien mond,
soms vierkaant,
mar ok wel rond.**

Now, hebben jim al een idee wat hiermit bedoelt wodt? Daenk mar es hiel diepe nao... Ien ding verklappen we: vroeger zat d'r op élk dak zoe'n mannegien, mar tegenwoordig al lange niet meer!

Nog wat muuliker is et volgende raodseltien:

**Gruun kom ik an, uut vere lanen,
vervoerd van ofgelegen stranen,
om mi'j hier deur meenskehanen
te laten wentelen en zwat te laoten branen.**

Wie et wet, mag et zeggen!

In et woordeboek staon ok wel es oftel- of kienderriempies. Et volgende kienderriempien komt van Steggerde, mar is misschien in aandere dörpen ok nog wel bekend:

**Doempien het een kugien kocht
Kotman het 'm naor huus toe brocht
Laankman het 'm steulen
Kleine fiedelommedeintien het de wossies maekt
Klein schelmpien het ze allemaole opeten**

Weten jim wie d'r mit **doempien**, **kotman**, **laankman**, **kleine fiedelommedeintien** en **klein schelmpien** bedoeld wodden? Vast wel as jim in de gaten hebben dat **doempien** 'duimpje' betekent.

In aandere Stellingwarver dörpen wodde wel zegd:

**Doempien
Fiedelpoempien
Klaoshampien
Pieterdampien
Kleine puk.**

*Oplossing raodselties:
1. Et mannegien op et dak is de schostien
2. De koffiebhone komt uut vere lanen*

Bi'j elk woord wodde dan de volgende vinger anwezen.

DE VREMDE MAN

(Een verhael over Anna en Kellie van Sietske Bloemhoff)

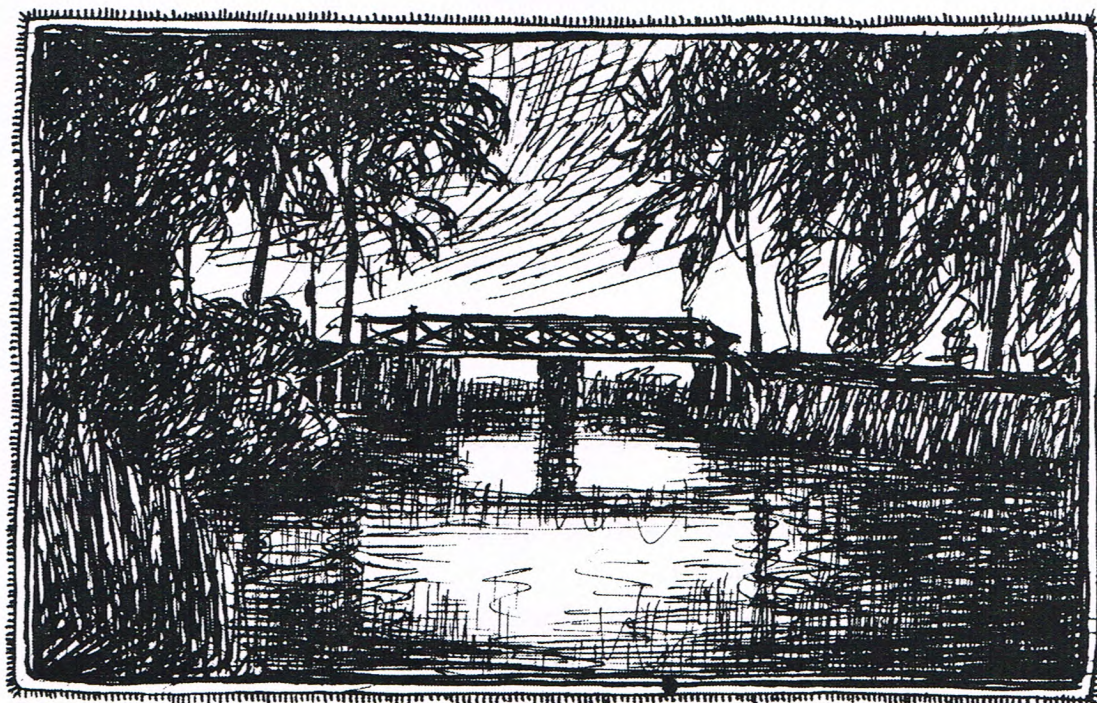
Op een woensdagmiddag in april gaon Anna en Kellie d'r mit zien beidend op uut.
Ze willen es bi'j de poele kieken an de aandere kaante van et dörp.
Et is mooi weer en Anna het de kotte broek an.
Misschien kan ze wel een betien potienbaaien an de raand van de poele.
Et is ja al aorig waarm.
En Kellie wil vast en zeker graeg evenpies zwemmen.
Anna heur mem en de baosies van Kellie vunnen et goed dat ze gaon.
'Mar d'r niet blieven as d'r gien aandere kiender binnen, heur,' zee mem.
'De poele ligt best een betien ofgelegen. Ie weten et mar nooit.'
Anna belooft et.

As ze bi'j de poele kommen, bin d'r veerderop een peer jongen an et speulen.
Gelukkig mar, dan kun ze d'r temeensen blieven.
Anna vuult even an et waeter.
Et is niet zo hiel koold, et is zuver een betien lauw.
Ze kan best evenpies potienbaaien.
Ze dot heur schoenen en sokken uut en stapt in et waeter.
'Wil ie ok zwemmen, Kellie?' vragt Anna an de zwatte hond.
Zwemmen vint Kellie prachtig.
Veural as Anna een stok in et waeter gooit.
Dan haelt Kellie die d'r zo hadde as hi'j kan weer uut.
Kellie kan verschrikkelijk hadde zwemmen.
Mar him ok verschrikkelijk hadde uutschudden as hi'j weer uut et waeter komt.
Hi'j spattert Anna hielendal nat.
Mar Anna lacht d'r omme, ze vint dat hielendal niet arg.
'Nog een keer, Kellie?' vragt ze.
Kellie stoeft et waeter al weer in.
Tjongejonge, wat hebben ze een wille.
De beide jongen hebben ok even bi'j heur keken.
'Wat een lieve hond, heb ie,' zeggen ze tegen Anna.
Mar nao een posien zetten de jongen of.
Ze moe'n naor et voetbaltrainen, vertellen ze.

Anna en Kellie besluten om nog even te blieven.
'Ik smiet nog een peer keer de stok vot, Kellie,' zegt Anna.
'Dan gaon wi'j ok mar es weer op huus an.'
Anna smit de stok opni'j in et waeter.
Kellie broest en spattert d'r achteran.
Daor is hi'j al weer mit de stok.

VROEGER EN NOW

DE BLESBROGGE

Hierboven zien jim een pennetekening van de keunstschilder Dirk Kerst Koopmans. Koopmans woonde vroeger an et stroompien de Scheene in West-Stellingwarf. Een peer jaor leden overleed hi'j. Hi'j was doe goed 90 jaor.

Op de tekening ziej' de Blesbrogge, zoas die d'r vroeger uutzag. De brogge lag over de Lende tussen Wolvege en De Blesse. Laeter, doe de wegen groter en drokker wodden, kwam d'r een ni'je brogge. Vandaag-de-dag gaot alle snelverkeer tussen Zwolle en Liwwadden over een grote vierbaensweg, en verneem ie aenlik niet iens meer daj' over de Lende kommen!

GRAPPIES

Jorn en Maik kopen tegere een flesse Cola. 'Elk de helte,' zegt Jorn.

'Da's best,' vint Maik en hi'j drinkt in ienkeer de hiele flesse leeg.

'Waaromme doe' dat now,' vragt Jorn. 'Now,' antwoordt Maik, 'mien helte zat onderin!'

*

'Wat is jow huusnummer,' vragt Carine an Moniek.

'Dat weet ik zels niet meer,' zucht Moniek. 'Ik miende altied dat et 66 was, mar doe ik gister deur et raem naor beneden keek, zag ik dat et 99 was!'

Dan besluit Anna Kellie veur et lappien te hollen.
Ze dot krek as gooit ze de stök naor links in et waeter.
Mar dat dot ze niet, ze gooit 'm stiekem naor rechts.
Kellie het et niet deur, hi'j zocht en hi'j zocht.
Waar is de stok?

Even veerderop an et pad staot een man.
Hi'j kikt een betien nuver.
Hi'j kikt van Anna naor de hond.
Dan lopt hi'j staorig naor Anna toe.
Die schrikt, as ze de man zicht.
'Ik bin de weg kwiet,' zegt de man tegen Anna.
'Ik moet naor et dörp, mar ik weet niet hoe ik lopen moet.
Wil ie mi'j de weg wiezen?'
Anna wodt bange, mar lat et niet marken.
Ze daenkt hiel hadde nao, wat moet ze doen?
'Kom mar,' zegt de man en stikt zien haand naor Anna uut.
'Waacht even,' zegt Anna, 'dan roep ik eerst mien hond.'
Mar dat hoeft niet meer, Kellie is d'r al.
Zonder stok, mar dat geft niks.
Hi'j zag de man en die vertrouwde hi'j niet.
Kellie springt mitien tussen Anna en de man in.
De hond gromt en grauwt en lat de tanen zien.
Niet veerder kommen, betekent dat, aandere biet ik je.
Dat het de man ok in de gaten.
'Misselike hond,' zegt hi'j, en hi'j gaot gauw vot.

Anna trilt op heur bienen, zo is ze schrokken.
Kellie slikt heur de hanen en kikt heur an.
Kom mit, gauw naor huus, bedoelt hi'j daormit.
Daor vertellen ze et hiele verhael.
Anna heur mem en de baosies schrikken ommeraek.
Ze bellen de pelisie.
Die zal zien dat ze de man opsporen.
Ze zuken him al een posien.
Dit keer pakken ze him vast en zeker.
Ze weten now waar hi'j ongeveer is!
En Kellie?
Die krigt een hieleboel complimenten en ploempies.
Dat vint de hond mooi, hi'j wiemelstat d'rvan.
Mar et mooiste vint hi'j de lekkere bonke die hi'j krigt as beloning!

Wolven

in:

Hepestreken

99

Pas op:
Aepe niet
anraeken!

Za'k toch es
stiekem?

Pas op:
Aepe niet
anraeken!

Oe heden!

Help! Help!

Mamme!

Wèeh!

Oh nee!

mwaah!

Tikkie!

Grrr
mwaah